

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
KAVAK ve HIZLI GELİŞEN ORMAN AĞAÇLARI
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

ARAŞTIRMA BÜLTENİ

I-214 MELEZ KAVAK AĞAÇLANDIRMA EKONOMİSİ

GİRİŞ

Anadolu'da, asırlardan beri karakavak kültürü yapılmaktadır.«1-214» Melez kavak kültürü ise, 1946 yılında başlatılmıştır. Türkiye'de yıllık kavak odunu üretimi yaklaşık 3.5 milyon m³ olarak tahmin edilmiştir ve bu miktarın takriben % 35 kadarı «1-214»melez kavaklardan elde edilmektedir.

«1-214» Melez kavak ağaçlandırmalarında, bonitet derecesi iyileştikçe ve dikim aralığı sıklaştıkça, meşcere hacmi de artmaktadır (Birler 1986). Fakat, en yüksek miktarda odun üretimini temin eden dikim aralığı, üreticinin yatırımı için, her zaman en yüksek karlılığı temin edememektedir. Zira, ince çaplı kavak tomrukları, kalın çaplı odunlara nazaran daha düşük fiyatlarda satılabilmektedir. Kavak odunu üretimi için en karlı idare süresinin tayin edilmesinde, ağaçlandırma amacı ile yatırılan sermaye faizine ilişkin mülhazalar da belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu nedenlerle, değişik bonitet sınıflarında ve dikim aralıklarında yetişen «1-214» Melez kavak ağaçlandırmaları için mali analizler yapılmıştır. «1-214» Melez kavak ağaçlandırmalarında yürütülen standart işlemler tavsif edilmiş ve bu işlemlerin yıllık ortalama uygulama tekerrürleri belirlenmiştir (bak: Tablo 1). Standart işlemlerin ve kullanılan makina, ekipman, alet ve malzemenin belirlenmesinde kavak bitkisinin fizyolojik istekleri ile ülkemizin sosyo-ekonomik şartları dikkate alınmıştır. Standart işlemlere ait birim zaman ve birim

maliyetlerin belirlenmesine uygun düşecek metotlar tayin edilmiştir.Ağaçlandırma gelirlerinin (çıktılarının) hesaplanmasında, Birler (1986) tarafından tanzim edilmiş olan «1-214» Melez kavak ağaçlandırmalarına ait «Ürün Çeşitlerine Göre Değişken Sıklık Hasılat Tabloları» temel alınmıştır.

YAPILAN ÇALIŞMALAR

Bu çalışmada, «1-214» Melez kavak ağaçlandırma yatırımlarının değerlendirilmesinde, zirai ve ormancılık projelerinde yaygın olarak uygulanan fayda ve maliyetleri mukayese eden müteakip metotlar kullanılmıştır. Net fayda/maliyet oranı, arazi hasıla ve iradı değerleri,iç karlılık oranı ve odun üretim maliyeti. «1-214» Melez kavak ağaçlandırmalarında yürütülen standart işlemler için birim zamanlar tayin edilmiştir (bak: Tablo 3). İşlemin insan gücü veya makine gücü ile yürütüldüğüne göre, birim zamanlar iş günü/hektar (İG/Ha) veya makina saat/hektar (MS/Ha) birimleri ile ifade edilmişlerdir. Bu çalışmada, ağaçlandırma sahasında yürütülen işlemlere ait toplam süreler itibar edilerek, ağaçlandırma yönetimi ve denetimi gibi idari işlemler için birim zamanlar ve birim alanlar tayin edilmiştir (bak: Tablo 34 ve 35).

«1-214» Melez kavak ağaçlandırmalarında yürütülen işlemlerden kaynaklanan ağaçlandırma maliyetleri hesaplanmıştır.

Bu amaçla, standart işlem birim maliyetleri,işlemlerin yürütülmesi sırasında tüketilen materyal maliyetleri,arazi kullanma maliyetleri ve müteferrik gider maliyetleri, Mart 1988 ayı pazar şartlarına göre «TL/Ha» birimi ile belirlenmiştir. «TL/Ha», birimi ile belirlenmiş olan maliyetler,T.C. Merkez Bankasının 31 Mart 1988 tarihli kurları üzerinden «DM/Ha» ve «US \$/Ha» birimlerine çevrilmiştir (bak: Tablo 36 - 41).

Kavak ağaçlandırmalarında arazi kirası ile odun üretim maliyeti arasında ters bir orantı gözlenmiştir. Bu ters orantıdan yararlanarak,değişik bonitet sınıfındaki «1-214» Melez kavak ağaçlandırmalarında odun üretim maliyetleri arasındaki orana dayanarak, arazi kullanma maliyetleri tayin edilmiştir.(bak: Tablo 71 ve 72).İşlem birim maliyetlerine ve işlemlerin yıllık tekerrürlerine dayanarak, yıllık girdiler (masraflar) hesaplanmıştır. (bak Tablo 74-79 ve 80-82). Yıllık çıktılar (gelirlerin) hesabında, «1-214» Melez kavak ağaçlandırmaları için hazırlanmış olan «Ürün Çeşitlerine Göre Değişken Sıklık Hasılat Tabloları»' esas alınmıştır (Birler 1986). Hasılat tablolarında muhtelif yaş sınıfları karşılığında verilmiş olan ürün çeşitleri hacimleri, ürün çeşidi fiyatları ile çarpılmış ve «Para Hasılat Tabloları» tanzim edilmiştir (bak: Tablo 84- 86 ve Ek 1 - 28).

Girdi ve çıktı verilerini kullanarak maliyet-fayda analizleri yapılmıştır.Analizler sonucunda değişik bonitet şartlarında ve dikim aralıklarındaki «1-214» Melez kavak ağaçlandırmalarının muhtelif yaş sınıfları için mali veriler üretilmiştir. Mali analizler sonucunda üretilen veriler şunlardır: Net fayda/maliyet oranları, arazi hasıla ve iradi değerleri,bu günkü net değerler, iç karlılık oranları ve odun üretim maliyetleri.Yukarıda sayılan mali veriler Ekonomik Analizler Tablolarında verilmiştir (bak: Ek 29,- 56).

«1-214» Melez kavak ağaçlandırma yatırımları için değerlendirmeler yapılmıştır. Değişik mali rülahazalara göre,mali idare süreleri belirlenmiştir (bak: Tablo 100 ve 101).

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışma sonunda üretilmiş, olan bilgiler «1-214»Melez kavak ağaçlandırma, yatırımlarının değerlendirilmesinde, planlanmasında fizibilite projelerinin hazırlanmasında kullanılabilir.

«1-214» Melez kavak ağaçlandırmalarında ilk üç yılda uygulanacak zirai ara kültürü, ağaçlandırma yatırım karlılığını artıracakı umulmaktadır.

İlgili tablolar 1989-1 yılı 145 Nolu Teknik Bültende mevcuttur.

Yıl: 1989-1, Teknik Bülten No:145 , İZMİT

Proje Lideri: Ali Sencer Birler

Proje Yürütücüleri:Yavuz YÜKSEL- Ahmet DİNER

Yazışma Adresi: Kavak ve Hızlı Gelişen Orman Ağaçları Araştırma Enstitüsü, P.K.: 93, 41001 İzmit,/KOCAELİ

Tel: (0 262) 3121135

Faks: (0 262) 3121137

E-posta: kavak@ogm.gov.tr

Web: http://www.kavak.gov.tr